

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DKOS ZF/EB-0401-115/06

Warszawa, 2006-06-30

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 5.07.06
nr. 4708 podpis. [signature]

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Mariana Miłka w sprawie realizacji obowiązku szkolnego przez polskie dzieci zamieszkałe na terenach przygranicznych, w szkołach innych państw (np. szkołach niemieckich), uprzejmie wyjaśniam.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wprowadza w art. 70 obowiązek nauki do ukończenia 18 roku życia i nie przewiduje od tej zasady wyjątków. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) określa sposób wykonywania obowiązku szkolnego. W świetle art. 1 ustawy o systemie oświaty wykonywanie prawa do nauki obywateli polskich zamieszkałych na terytorium RP - oraz korespondującego obowiązku szkolnego - odbywa się w ramach polskiego systemu oświaty.

Zgodnie z art. 15 ustawy o systemie oświaty obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum (nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia). Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej i gimnazjum, publicznych albo niepublicznych (art. 16 ust. 5 ustawy o systemie oświaty). Powyższy przepis zapewnia wykonywanie konstytucyjnej wolności rodziców do wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne.

Pod sankcją egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (grzywna) na podstawie art. 18 ustawy o systemie oświaty rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są zobowiązani - między innymi - do dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły oraz do zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne. Zgodnie z art. 19 ustawy o systemie oświaty kontrolowanie wykonywania powyższych obowiązków przez rodziców należy do kompetencji dyrektorów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów, według obwodów tych szkół.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że dzieci posiadające obywatelstwo polskie i zamieszkałe na terytorium RP podlegają obowiązkowi szkolnemu wykonywanemu w drodze uczęszczania do szkoły (podstawowej lub gimnazjum) należącej do polskiego systemu oświaty. Zapewnienie wykonywania w powyższy sposób obowiązku szkolnego dziecka należy pod sankcją prawną do prawnych obowiązków rodziców dziecka.

Jedyna możliwość spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego poza szkołą została przewidziana w art. 16 ust. 8 ustawy o systemie oświaty. Powyższy przepis można zastosować do sytuacji, w której dzieci obywatelstwa polskiego, zamieszkałe na terytorium RP, spełniają obowiązek szkolny przez uczęszczanie do szkoły podstawowej lub gimnazjum za granicą (na terytorium Niemiec, czy Republiki Czeskiej). Zgodnie z przywołanym przepisem uczeń może spełniać obowiązek szkolny w takiej formie za zezwoleniem dyrektora publicznej szkoły podstawowej lub gimnazjum, w obwodzie którego mieszka. Ponadto, w celu uzyskania świadectwa ukończenia poszczególnych klas danej szkoły lub świadectwa ukończenia szkoły uczeń spełniający obowiązek szkolny za granicą zobowiązany jest zdawać egzaminy klasyfikacyjne przeprowadzane przez szkołę, której dyrektor zezwolił na taką formę spełniania obowiązku szkolnego.

Jednocześnie warto podkreślić, że wymóg spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci obywatelstwa polskiego, zamieszkałe na terytorium RP, w ramach form przewidzianych ustawą o systemie oświaty nie narusza konstytucyjnej wolności (art. 35 Konstytucji RP) zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury gwarantowanej obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych. Zgodnie z art. 13 ustawy o systemie oświaty szkoła i placówka publiczna umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa (art. 27). Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich gmin, powiatów i województw samorządowych ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1 ww. ustawy).

Podziału części oświatowej subwencji ogólnej dokonuje się zgodnie z zasadą „pieniądz idzie za uczniem”.

Uczniowie spełniający obowiązek nauki w szkołach poza granicami RP są *de facto* uczniami konkretnej jednostki oświatowej zlokalizowanej na terenie naszego kraju i czasowo kierowani za granicę w celu kształcenia. Dlatego też uczniowie ci powinni być ujmowani i wykazywani w sprawozdaniach statystycznych GUS w celu uwzględnienia ich w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla danej jednostki samorządu terytorialnego.

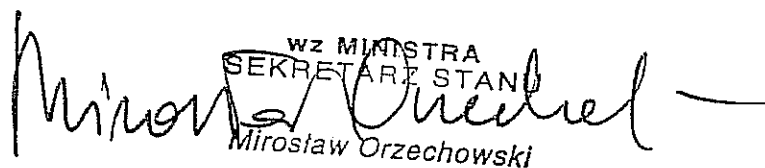
Przedstawiając powyższe uprzejmie informuje, że w kwestii ewentualnego transferu środków finansowych przez jednostki samorządu terytorialnego poza granice kraju wypowiedzieć się powinno Ministerstwo Finansów.

Szanowny Panie Marszałku,

wobec nasilających się migracji ludności oraz podejmowania przez dzieci i młodzież nauki w szkołach poza granicami kraju, obecny stan prawny, w zakresie spełniania przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego i nauki, wymaga modyfikacji.

Planuję w nowelizacji ustawy o systemie oświaty zaproponować stosowny przepis sankcjonujący prawo dzieci i młodzieży do spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki również w szkołach poza granicami kraju i w szkołach przy przedstawicielstwach innych krajów znajdujących się na terenie Polski.

Z poważaniem

WZ MINISTRA
SEKRETARZ STANU
Mirosław Orzechowski